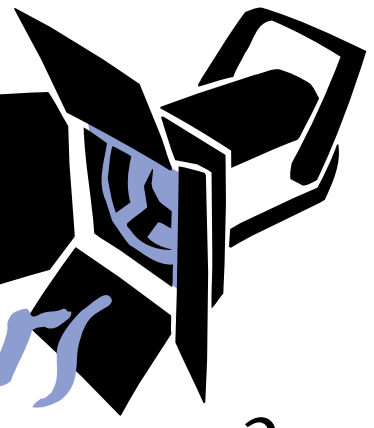

ZENDING

in de Schijnwerpers

Stichting Liebenzell Mission Nederland

2

september/oktober 2015

Beste zendingsvrienden,

**...en wat gij van mij
gehoord hebt onder
vele getuigen, vertrouw
dat toe aan vertrouwde
mensen, die bekwaam**

**zullen zijn om ook anderen te onder-
richten.** 2 Tim. 2:2

Aan bovenstaande tekst moest ik denken na het lezen van het verslag van Jan en Tineke Kamminga over hun ervaringen in Rwanda. We zijn dankbaar voor allen die het Woord van God willen onderwijzen en bidden dat de (aanstaande) voorgangers dit weer verder zullen uitdragen.

Prachtig werk is gedaan door Freek en Wilma Koelman op de AMANO Christian School in Zambia. Zij hebben letterlijk en figuurlijk hun steentje bijgedragen aan dit mooie werk.

Johannes en Marieke Bos zijn 8 jaar via LMN uitgezonden geweest en nu is de tijd gekomen om afscheid te nemen. Op verschillende plaatsen in Malawi hebben zij zich ingezet, waar wij met dankbaarheid op terugkijken. We wensen hen voor hun verdere bediening via Foundations for Farming Gods zegen en nabijheid toe.

Matthijs en Simone Laan zetten zich in Zambia in om jongeren te begeleiden en boeren te trainen om op Gods wijze landbouw te bedrijven. Een van de medewerkers binnen DTCC vertelt hoe God zijn leven tot nu toe heeft geleid. Het is Gods verlangen dat alle mensen behouden worden en tot erkenning van de waarheid komen. Wat een voorrecht om hierbij betrokken te zijn.

Met u verbonden in de Grote Opdracht.

Uw

Wim Nelisse

Onderwijs in Rwanda

Tineke Kamminga

We zitten in de tuin op onze laatste middag in Musanzwe en genieten van de weldadige rust en aangename warmte om ons heen. Onze gedachten gaan terug naar alles wat er gebeurd is in de eerste twee weken van augustus. Jan heeft lesgegeven aan (aanstaande) voorgangers. Drie maal per jaar komen ze voor ongeveer 3 weken bij elkaar in het noorden van Rwanda. Ze krijgen van verschillende docenten les in Bijbelse vakken en in Engels.

Wat een voorrecht was het om hier te zijn, zo hebben we het beiden ervaren. Dat Jan dit alles aan kon maakt ons dankbaar. Drie jaar geleden zag zijn situatie er heel anders uit. We vonden het ook wel spannend om te gaan. Het is toch alweer 15 jaar geleden dat we Zambia verlieten. Bovendien is Rwanda toch weer een heel ander land, ook al ligt het in Afrika. Wat deze mensen meegemaakt hebben tijdens de genocide in 1994 staat lijnrecht tegenover het vredige Zambia.

Jan heeft het boek Exodus onderwezen. Onder andere de roeping van Mozes, de uittocht uit Egypte en de tabernakel kwamen aan de orde. Zo ontdekten we de goedheid en het geduld van een liefdevolle Vader in de Hemel, Die steeds weer een nieuw begin met Zijn kinderen wil maken, nadat ze al vele malen Hem de rug toegekeerd hebben.

Terwijl Jan onderwees, maakte ik aantekeningen op het bord (flip-over). Ik was erbij ter ondersteuning van Jan. Iedere dag was weer een verrassing hoeveel studenten er op zouden komen dagen. Later vernamen we dat sommigen nog een examen moesten doen of iets af moesten maken van de vorige periode. Gemiddeld waren er iedere dag 15 studenten.

Eerst was er sprake van dat Jan vertaald

De studenten waar Jan Kamminga les aan gaf.

zou worden, maar de studenten hadden dat liever niet, omdat ze heel graag Engels wilden leren. Als de nood aan de man kwam, kon Innocent, een van de studenten, het vertalen. Hij is vader van vier kinderen, waarvan de oudste geadopteerd is. Hij is een levendige verschijning, dat zagen we in het begin meteen al, toen we op de eerste maandag met een ochtendwijding begonnen, geleid door de Bisschop. Bij het zingen was hij een en al leven met armen en benen. Maar ook zijn hart was vol van het leven met de Here.

Er was een ontspannen sfeer in de klas. We konden geregeld met ze lachen. Aan het eind van elke les hadden we een quiz over de vijf hoofdstukken die ze voor die dag ook moesten lezen. Verdeeld in twee groepen was er een aanstekelijk enthousiasme en deden ze echt hun best om te winnen.

(vervolg op pag. 2)

(vervolg van pag. 1)

Jan gaf les aan de eerste klas. Er waren nog 2 andere klassen en nog 4 andere docenten. Een ervan was Nicodemus. Hij is een albino. Het is niet makkelijk om hier albino te zijn, vertelde hij. Over 't algemeen denkt men dat deze mensen laagbegaafd zijn en worden ze verstoten. Ook denkt men dat men rijk kan worden door hun organen te bemachtigen. Dus gevaar dreigt aan alle kanten! Gelukkig heeft Nicodemus goede ouders die hem goed begeleid hebben. Hij heeft zelfs een universitaire opleiding kunnen doen. Hij doceerde Engels.

Dan was er nog Christoph, hij doceerde systematische theologie. En Augustin, die onderwijs gaf in traditionele Afrikaanse religie en nog iemand die het N.T. doceerde. De studenten volgen dit programma voor drie jaar. Als ze thuis zijn na drie weken, maken ze opdrachten die de docenten meegegeven hebben en de volgende periode hebben ze dan de eerste dagen examen. Emmanuel is de studieleider. Hij heeft dit programma opgezet en begeleidt de studenten. Ook geeft hij zelf les in verschillende vakken.

Jan met Emmanuel aan het Kivu meer

vliegen, de aardige mensen en de prachtige heuvels en bergen. Maar daar zullen we niet verder over uitweiden...

Nog veel meer hebben we beleefd in deze korte tijd: de kerkdienst die vier uur duurde en de aardbeving in Uganda die ons in bed deed schudden! De geluiden in de nacht, de ibissen die elke avond over

Nog een uitspraak van een student: Rwanda is het land van 1000 heuvels en van 1000 problemen maar ook van 2000 oplossingen!

Met een hartelijke groet,
Jan en Tineke Kamminga

Nagekomen bericht

Jan en Tineke Kamminga zijn zo dankbaar dat ze zo'n goede en positieve tijd in Rwanda mochten meemaken.

Heel kort voor ze naar Rwanda vertrokken was er het vermoeden dat de kanker bij Jan opnieuw de kop op stak. Sinds 25 augustus is Jan opgenomen in het UMC. Hij heeft na onderzoeken behandelingen ondergaan en zware chemokuren gehad, die de kwade cellen moeten wegwerken. Dat vergt heel veel energie van Jan en breekt zijn weerstand af. Mogelijk zal nog t.z.t. een stamceltransplantatie plaatsvinden. Zowel Jan als Tineke weten zich geborgen en getroost door God, met name door Psalm 91. Zij zijn dankbaar voor alle voorbede.

AMANO school Zambia

Wilma Koelman / Meta Nelisse

Op de AMANO school zitten kinderen van zendelingen, van zakenmensen en Zambianen. Ook zitten er weeskinderen op de school die gesponsord worden. Voor de kinderen die te ver weg wonen is er een internaat aan verbonden. Huisouders verzorgen hen. Er wordt heel duidelijk christelijk onderwijs gegeven en de ouders moeten dit ook onderschrijven. Er zijn nu ongeveer 135 leerlingen. Meer leerkrachten voor zowel lager als middelbaar onderwijs zijn welkom.

Freek en Wilma Koelman

Freek en Wilma Koelman zijn 3 maanden in Zambia aan het werk geweest. Bij de AMANO school moest gebouwd worden en Freek heeft met zijn kennis van zaken daar een grote bijdrage aan geleverd. Toen ze kwamen in juni was er nog geen fundering en nu staat er een huis met een dak erop.

De familie Koelman heeft vaker voor een short-term in het buitenland gewerkt. Prachtig als je zo je talenten, gaven en kennis kunt inzetten voor je medemens. Tijdens hun verblijf in Zambia woonden ze in een stacaravan: overdag bloedheet, maar dan hoeft je er niet te zijn, 's nachts en vooral 's morgens vroeg bibber koud.

Wilma heeft haar capaciteiten gebruikt om de schoolbibliotheek op orde te brengen. Uit elkaar gevallen boeken met veel plakband weer leesbaar maken. Een uitleensysteem opgezet, zodat men weet welk kind, welk boek heeft meegenomen. En plankjes gemaakt om tussen de boeken te zetten als er een uitgehaald wordt, zodat alles weer op zijn plaats terugkomt. Ook lezen met kinderen die best wat extra hulp kunnen gebruiken. Zo leerde Wilma ook weer nieuwe woorden en waren er leuke contacten met de kinderen.

Hoe hebben ze Zambia ervaren?

De zon komt net als in Nederland in het oosten op, maar draait naar het noorden en gaat dan in het westen onder. Zambia ligt onder de evenaar, vandaar.

De stroomvoorziening is een probleem. Soms is er 6 uur per dag geen stroom, meestal wel via een bepaald schema, zodat je er rekening mee kunt houden. Altijd zaklantaarns bij de hand hebben en vooruit denken.

Heel veel gaat echt op zijn Afrikaans. Materialen zullen worden geleverd op een afge-

Wilma in de bibliotheek

Zo is het geworden!

sproken dag, maar dat kan best 3 dagen later worden. De chauffeur van de vrachtwagen met de goederen komt langs een dorpje waar een bekende woont en die gaat hij eerst bezoeken. Verderop is er een politiecontrole om het salaris van de ambtenaren in functie wat aan te vullen ... En als de lading er dan eindelijk is, moeten er vrijwilligers opgetrommeld worden om te lossen. Deze mensen hebben ieder persoonlijk instructies nodig over hoe de zakken op te stapelen, anders gaat de boel glijden en kan men opnieuw beginnen.

Aan het eind van de maand krijgen de medewerkers hun salaris, sommigen krijgen dit contant, via de administrateur. Anderen die een bankrekening hebben moeten het bij de bank ophalen. Lange rijen voor de bank en in de winkels, want er moet gelijk van alles gekocht worden. Als je de mogelijkheid hebt om op andere dagen je boodschappen te doen wordt dat geadviseerd. >Bedankt Freek en Wilma voor jullie geweldige inzet!<

Beste zending in de schijnwerper lezers

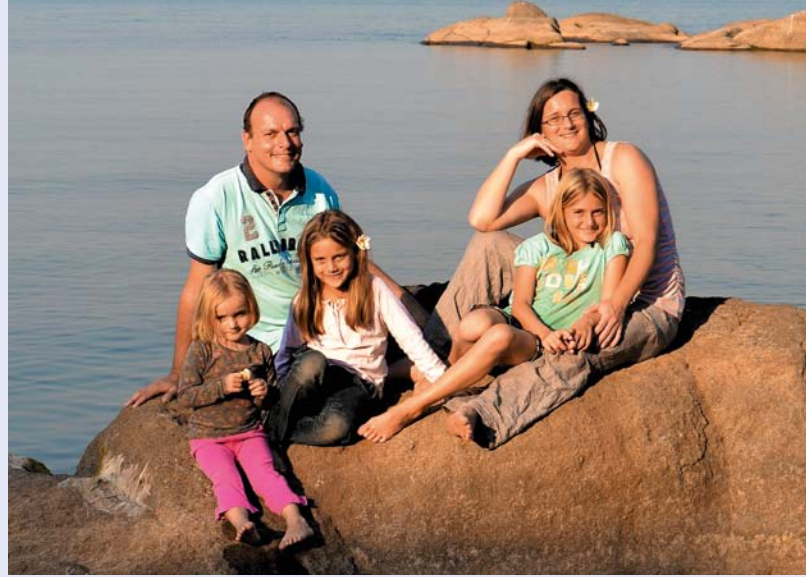
Binnenkort komt er een einde aan onze tijd dat we via Liebenzell Mission Nederland zijn uitgezonden. Daarom willen we nu graag terugblikken met jullie om Gods zegen te delen en Hem te danken voor de afgelopen tijd.

Als ik zo herinneringen ophaal dan begint dat bij ons bezoek aan de stand van Liebenzell Mission op Opwekking. Ik denk dat het in 2004 is geweest, nog voordat we getrouwd waren. Daar hebben we voor het eerst Jan Kamminga ontmoet. Met hem zijn we naar Duitsland geweest, waar het hoofdkantoor van Liebenzell Mission is. Na vele gesprekken ervoeren we een roeping door de specifieke vraag bij Liebenzell Mission om in Malawi een project te starten.

Zo begonnen onze voorbereidingen. We vonden het spannend om van giften te gaan leven. Maar Jan heeft ons daar doorheen begeleid. Nu kunnen we zeggen dat God ons al die tijd alles gegeven heeft wat we nodig hadden. Na een kandidatentraining in Canada konden we in april 2007 naar Malawi vertrekken.

De drie jaar dat we op het platteland gewoond hebben in Chilonga hebben we veel mogen leren. Het was bijzonder om, door verschillende activiteiten van het Ubwenzi project heen, mensen te kunnen bemoedigen in hun relatie met God en elkaar. In het project in Ubwenzi ging de samenwerking met anderen niet vanzelf, het was een erg intensieve tijd wat veel energie heeft gekost. Dankbaar zijn we voor Liebenzell Mission Nederland en Duitsland voor hun begrip, geduld en flexibiliteit met ons. Uiteindelijk hebben we Ubwenzi los moeten laten. Toch hebben we veel van deze tijd en ervaringen mee mogen nemen: We hebben veel inzicht gekregen hoe mensen uit Malawi leven en overleven, hoe hun culturele tradities hun levenshouding bepalen. We zijn bevestigd in onze visie te willen werken vanuit waar de mensen zijn en te werken met wat mensen al van God gekregen hebben. We geloven dat mensen zo kunnen groeien in dankbaarheid naar God, in verantwoordelijkheid nemen en het gebruiken van de gaven die ze hebben gekregen van God. God heeft ook Malawi (als een van de armste landen) met veel gezegend!

Nu is de tijd dan ook aangebroken om verder te gaan. In Zomba konden we Maluwa (bloem -> bloeien) Ministries starten. Sinds 2012 trainen we boeren in Maluwa en van andere organisaties in Foundations for Farming, natuurbescherming, etc. Met de vrouwen uit Maluwa leren we over voeding en gezondheid en hebben we twee business groepen kunnen starten. Na een aan-

tal jaren zien we dat de bewustwording voor FfF groeit en willen we beginnen aan een training centrum met demonstratievelden. Het veranderingsproces gaat langzaam, maar het gaat vooruit... In januari van dit jaar konden we starten met de Stichting Foundations for Farming Nederland. De ANBI is bijna rond en daarna kunnen de donaties voor het werk in Malawi via de nieuwe stichting verlopen. In een volgende ZIDS hopen we u daarover meer te informeren. We zijn Liebenzell Mission Nederland ontzettend dankbaar voor hun steun aan ons in al die jaren dat we samen ons ingezet hebben voor Gods Koninkrijk. Nog steeds steunt Liebenzell Mission ons en loopt de huidige giftenstroom via LMN. Dat vinden we heel speciaal en zijn daar erg dankbaar voor.

U/ jullie lezers willen we ook bedanken voor jullie interesse, gebed en financiële bijdrage. Het is voor ons bijzonder om de verbondenheid van christenen zo te mogen ervaren en te weten dat we dit werk samen doen.

We gaan van Liebenzell Mission Nederland naar Foundations for Farming Nederland, maar het motto van Liebenzell Mission blijft:

»God, onze Redder, wil dat alle mensen gered worden en de waarheid leren kennen«

(1 TIMOTHEUS 2:4)

We danken God voor de jaren die we samen onder dit motto konden werken.

Gods zegen

Johannes en Marieke Bos

Interview met Ignitius Kiswaka

Matthijs Laan

Ik ben geboren in het noordwesten van Zambia in 1988. Ik heb een oudere broer en twee zussen en twee jongere broers. Mijn oudere broer is afgestudeerd als docent en werkt op dit moment. Mijn zussen kregen helaas op vroege leeftijd kinderen en hebben hun school nooit afgemaakt. Mijn jongere broers zitten allebei nog op school. Ik kom uit een dominees gezin. Wij hadden niet veel geld te besteden. Het was een grote uitdaging voor mijn

ouders om mij mijn school af te laten maken, maar met behulp van verschillende mensen (o.a. een oud zendeling van Liebenzell Mission) kon ik mijn middelbare school afmaken. Ik kende een man genaamd Isaac Wasya. Hij was de directeur van de landbouw/ bijbelschool in Solwezi. Ondanks dat ik wist dat het onmogelijk was voor mij om naar school te gaan motiveerde hij mij om mij toch aan te melden. Nadat ik geaccepteerd was ben ik op zoek gegaan naar mogelijkheden om mijn studie te betalen. Ik mocht op het

land van de directeur bomen omhakken en verbranden om houtskool te maken en te verkopen. Dit leverde ongeveer 300 kwacha op. Ondertussen ontmoette ik een zendeling die Paul Carpenter heette. Hij kocht een aantal zakken houtskool van mij. Na twee weken moest ik bij hem terugkomen. Hij realiseerde zich al vrij snel dat er iets niet goed was. Op deze leeftijd hoor je dit werk niet te doen. Ik deelde mijn verhaal met hem. De zendeling vroeg hoe ik mijn studie ging betalen. Ik vertelde hem dat ik zal gebruiken wat

Ignatius aan het gaten maken

God mij zou geven. Als dit betekent dat ik hard moest werken en ik elke keer een beetje betaalde dan zou ik dat doen om God te eren. De zending besloot om me 100 kwacha te geven. Van dit geld kocht ik brood en ging bij de mensen langs om brood te ruilen voor mais. Ik haalde 400 kwacha op en moest 300 terug geven aan hem. Met het andere werk (houtschool) haalde ik 300 kwacha op. De opleiding was 750 kwacha. De zending zei: 'Koop van de 300 kwacha die je verdiend hebt van de houtschool, je kleren voor school. Voor de rest zal gezorgd worden'. Ik geloofde het eerst niet, maar de week erna begon school en inderdaad was alles betaald voor de eerste 3 maanden. Tijdens mijn vakanties moest ik werken. Maar ik leerde hier erg veel van. Mijn relatie met God werd sterker en de zending spendeerde veel tijd met mij. Ik ben hem daar nog steeds dankbaar voor. Na elke vakantie betaalde hij mijn schoolgeld. Maar voordat ik mijn studie kon afmaken, ging de zending terug naar Amerika. Hij was oud. Dit was een zware slag voor mij. Ik voelde me als een wees. Maar hij had wel al mijn schoolgeld betaald! In juni 2012 rondde ik de opleiding af.

In Solwezi kon ik maar geen baan vinden. Daarom besloot ik om naar de Copperbelt te gaan omdat ik wist dat er verschillende boerderijen waren, waar ik kon werken. Ongeveer 9 maanden had ik een baan, maar ik kon daar niet blijven, omdat oudere collega's mijn werk niet konden waarderen. De baas gaf mij een grote verantwoordelijkheid, maar ik voelde me steeds ziek wanneer ik aan het werk ging en ik merkte dat mijn collega's hekserij probeerden te gebruiken tegen mij. Dus besloot ik terug te gaan naar Solwezi. Tijdelijk heb ik op de boerderij van een goede kennis in Ndola gewerkt. Daarna moest ik weer op zoek naar werk. Deze periode was niet gemakkelijk voor mij.

Toen kwam ik Martin Kocher (een oud zending van Liebenzell) tegen. Hij was docent op de bijbelschool waar mijn vader gestudeerd heeft. Hij adviseerde mij Dawn Trust Community Care. Via verschillende collega's, o.a. Dietmar Brunner, een Liebenzell Mission zending die werkt binnen DTCC gaf men mij de mogelijkheid een week te komen om meer te leren over Foundations for Farming. Ik kende deze methode niet, maar ik was erg gewillig om dit te leren. Ik greep deze kans gelijk aan, omdat ik dit als een geweldige mogelijkheid zag. Ik leerde hoe het veld voor te bereiden en om de gaten te graven en compost te maken. Ik bleef daarna als dagloner en ik deed verschillende klussen op het land. Op die manier kon ik mijzelf een beetje onderhouden. Dit was in 2013. Vorig jaar had ik weer de mogelijkheid om een paar maanden te

werken voor DTCC. Ik twijfelde of ik terug zou moeten gaan naar mijn ouders. Maar ik dacht aan het verhaal van Abraham. Hij verliet zijn familie en God nam hem naar een plek waar hij niet wist wat hem te wachten stond, maar hij kreeg nog meer dan hij daarvoor had. Dus ik besloot om ook niet terug te gaan. Toen belde een werker van DTCC of ik weer kon komen werken bij hen en op hetzelfde moment kon ik aan het werk samen met Dietmar Brunner om zijn land te verbouwen als een voorbeeld voor anderen. Ik bleef verschillende klussen doen en op die manier hield ik mijn hoofd boven water. Ik heb ook nog gordijnen verkocht.

Eerst werkte ik 5 maanden voor DTCC. Daarbij verhoogden zij ook het salaris zodat ik mijzelf beter kon onderhouden. En in juli dit jaar kreeg ik mijn eerste jaarcontract. Ik ben dus nu officieel een DTCC medewerker.

Sinds mei dit jaar ben ik getrouwd met Abigal. Ik ben erg dankbaar voor wat God heeft gedaan in mijn leven. God is trouw en liefde. Het is niet gemakkelijk om van een moeilijk leven naar een goed leven te komen, maar God heeft een plan voor ons. We moeten God vertrouwen en lief hebben. God wil ons leven hebben, Hij wil niet dat we niks doen, maar dat we Hem zoeken en een relatie hebben met Hem. God helpt mensen die in Hem geloven.

Toen ik hier in Ndola kwam had ik geen familie, maar door mijn relaties in mijn kerk heb ik nu familie hier. Ik ben God daarvoor erg dankbaar.

Dank jullie wel!

Attentie!

De acceptgiro is allereerst bedoeld als adresdrager. U kunt deze uitsluitend gebruiken voor het overmaken van een gift voor het algemene werk van Liebenzell Mission Nederland. De stichting beschikt over een ANBI verklaring.

Wilt u een andere bestemming aan uw gift geven, b.v. voor familie Bos vermeld dan **Foundations for Farming Malawi**, of voor familie Laan vermeld dan **DTCC jeugdwerk Zambia**, of voor het Amanoproject of voor project Malawi of Noodhulp Malawi, maak dan gebruik van uw eigen manier van overschrijven. Als u via internet bankiert dan vragen wij u vriendelijk altijd tevens uw adresgegevens te vermelden. In beide situaties is het uiteraard belangrijk dat u duidelijk de bestemming van uw gift aangeeft. Bij voorbaat dank voor uw medewerking. Rekeningnummer: NL27INGB0000264732 of NL67SNSB0958542961 t.n.v. Stichting Liebenzell Mission Nederland te Hilversum

Adreswijzigingen: W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815, E-Mail: liebenzellmissionnl@gmail.com, Internet: www.liebenzell.nl

Adresgegevens van: J. Kamminga, Ruitersweg 26, 1211 KW Hilversum, Telefoon/Fax 035-5435855, E-Mail: jan.kamminga@hetnet.nl

Colofon

Giften die voor projecten binnenkomen worden voor het aangegeven doel bestemd. Als er meer binnenkomt dan nodig is zullen de giften aan gelijksoortige projecten worden toegevoegd. Directeur: Detlef Krause. Redactie: Jan Kamminga, Wim en Meta Nelisse. Stichting Liebenzell Mission Nederland, W. Nelisse, P.Postlaan 6, 1222 LJ Hilversum, Telefoon 035-6832815, E-Mail: liebenzellmissionnl@gmail.com., Internet: www.liebenzell.nl, Vormgeving en opmaak: Grafisch Atelier Arnold, Dettingen. Druk: PRIMUS international printing GmbH